

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 659/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2014 prerokoval vyhlásenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. KP/3/2013-57 zo 14. apríla 2014 vyjadrené prostredníctvom jeho podpredsedníčky Jarmily Urbancovej o odmietnutí sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky Juraja Horvátha, Lajosa Mészárosa a Sergeja Kohuta pre ich predpojatosť v rozhodovaní vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 430/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky Lajos Mészáros a Sergej Kohut **n i e s ú v y l ú č e n í** z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. II. ÚS 430/2013.

2. Konanie vo zvyšnej časti **z a s t a v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 22. apríla 2014 doručené vyhlásenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

č. k. KP/3/2013-57 zo 14. apríla 2014 vyjadrené prostredníctvom jeho podpredsedníčky Jarmily Urbanovej, ktorým podľa § 28 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vzniesol námietku predpojatosti sudcov ústavného súdu Juraja Horvátha, Lajosa Mészárosa a Sergeja Kohuta vo veci sťažnosti L. Š., pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1 Sžd 20/2012, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 430/2013-20 z 12. septembra 2013.

Pokiaľ ide o sudcu Juraja Horvátha, najvyšší súd poukázal na obsah trestného oznámenia podaného vtedajším predsedom najvyššieho súdu Štefanom Harabinom (ďalej len „predseda najvyššieho súdu“) z 22. februára 2013, ako aj na jeho pretrvávajúci odmietavý postoj k označenému sudcovi.

Pokiaľ ide o sudcu Sergeja Kohuta, najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že označený sudca ako neúspešný kandidát napadol voľbu predsedu najvyššieho súdu konanú ešte v roku 2003 sťažnosťou na ústavnom súde, o ktorej tento následne rozhodoval. Okrem toho označený sudca bol na vlastnú žiadosť uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 72/07 z 3. apríla 2007 vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 467/2006.

V ďalšej časti vyhlásenia najvyšší súd uviedol, že 23. augusta 2013 podal predseda najvyššieho súdu na všetkých troch sudcov druhého senátu ústavného súdu – t. j. Juraja Horvátha, Lajosa Mészárosa a Sergeja Kohuta podnet na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania z dôvodu, že vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 18/2013 vydal ústavný súd 22. mája 2013 nález, ktorý „je evidentne v rozpore s jeho odôvodneniami“, keďže v ňom nie je uvedené porušenie žiadneho ustanovenia Trestného poriadku a vo veci bolo rozhodované iba o sťažnosti jedného obvineného, malo ním dôjsť k zrušeniu celého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 20/2012 zo 6. júna 2012 a celá vec mala byť

vrátená na ďalšie konanie. Senát ústavného súdu mal v tejto veci rozhodnúť bez logickej úvahy a rešpektovania akýchkoľvek pravidiel výkladu právnych noriem.

V závere vyhlásenia najvyšší súd poukázal na Bangalórske zásady správania sudcov a komentár k nim, tak ako sú uvedené v rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva v právnej veci predsedu najvyššieho súdu proti Slovenskej republike.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd navrhol sudcov ústavného súdu Juraja Horvátha, Lajosa Mészáros a Sergeja Kohuta vylúčiť pre ich predpojatosť z výkonu sudcovskej funkcie v konaní o sťažnosti vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. II. ÚS 430/2013.

Sudca ústavného súdu Lajos Mészáros vo svojom vyjadrení z 29. septembra 2014 uviedol:

„... ústavná konformnosť predmetného rozhodnutia je v zásade obhájená už aj súvisiacou analýzou nášho analytického oddelenia sp. zn. Spr 846/2013 z 10. septembra 2013. Toto rozhodnutie bolo vydané na základe judikatúry ostatných senátov ústavného súdu a v súlade s ňou, ako aj v súlade s judikatúrou ESHP...“

Prehlasujem, že v predmetnej veci sa necítim byť predpojatý ani pre pomer k veci ani pre pomer k účastníkom konania a ani k právnenému zástupcovi.

Na záver poznamenávam, že rovnaké dôvody predpojatosti boli predmetom rozhodovania ústavného súdu už aj vo veciach napr. III. ÚS 305/2014, III. ÚS 306/2014 alebo III. ÚS 307/2014.“

Sudca ústavného súdu Sergej Kohut vo svojom vyjadrení zo 4. novembra 2014 uviedol:

„Sťažovateľ... nepoznám a nikdy som preto s ním ani nemohol byť v nejakom styku, ktorý by zakladal dôvod na moje vylúčenie z výkonu sudcovskej funkcie. To isté sa týka aj Advokátskej kancelárie..., ktorá ho v konaní zastupuje, pretože nepoznám nikoho z uvedenej kancelárie a čo by zakladalo dôvod na moje vylúčenie z výkonu sudcovskej funkcie...“

Dôvody, ktoré uvádza proti mojej osobe podpredsedníčka najvyššieho súdu už boli predmetom niekoľkých rozhodnutí, tzv. námietkového senátu Ústavného súdu Slovenskej

republiky, ktorý ma z tam uvedených dôvodov nevylúčil z výkonu sudcovskej funkcie. O tom musela byť menovaná oboznámená, pretože to už pretrváva niekoľko rokov. Ak aj napriek tomu argumentuje rovnakými dôvodmi, považujem to za zneužívanie funkcie postavenia podpredsedníčky najvyššieho súdu a útok na moju osobu ako voči človeku a ako voči môjmu profesionálnemu postaveniu. Menovanú poznám zbežne ako bývalú kolegyňu najvyššieho súdu, nikdy som nemal s ňou spor, preto považujem jej konanie a postup za neobjektívny a úmyselne cielený...

Vychádzajúc z uvedeného, ani v tomto smere nevidím dôvod, prečo by som mal byť vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v uvedenej veci z dôvodov, ktoré uvádza menovaná.“

II.

Podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti.

Podľa § 28 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastník konania môže vyhlásiť, že niektorého zo sudcov odmieta pre jeho predpojatosť. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť vznikli do začiatku ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť najneskôr na začiatku ústneho pojednávania. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli v priebehu prvého ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť bez zbytočného odkladu. Na neskoršie vyhlásenie o odmietnutí sudcu pre predpojatosť sa neprihliada a ústavný súd už o ňom nerozhoduje.

Podľa § 28 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre predpojatosť rozhodne iný senát.

Podľa čl. IV odseku 1 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie na obdobie 1. 3. 2014 – 28. 2. 2015 v znení Dodatku č. 1, ktorým sa mení a dopĺňa Rozvrh práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie 1. 3. 2014 –

28. 2. 2015 (ďalej len „rozvrh práce“) o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhoduje tretí senát, ak ide o sudcov druhého senátu.

Sťažnosť vedená ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 430/2013, v konaní o ktorej najvyšší súd vzniesol námietku predpojatosti, bola pridelená sudcovi spravodajcovi Lajosovi Mészárosovi, ktorý je členom druhého senátu ústavného súdu.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že existenciu neustrannosti sudcu treba posudzovať podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00).

Objektívna neustrannosť sa nikdy neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade teda platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne neustranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Objektívna neustrannosť sudcu je založená na vonkajších prejavoch previazanosti sudcu s prerokúvaným prípadom či jeho vzťahom k účastníkom (resp. vedľajším účastníkom) konania (m. m. I. ÚS 352/2010). V prípade subjektívneho hľadiska sa neustrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersack v. Belgicko – rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

1. Pokiaľ ide o posúdenie námietok predpojatosti, ktorých obsah poukazuje na nepriateľskú povahu vzťahu medzi predsedom najvyššieho súdu a sudcom ústavného súdu Sergejom Kohutom, ústavný súd vychádzal zo skutočnosti, že účastníkom konania pred ústavným súdom je najvyšší súd, a nie jeho predseda, resp. podpredsedníčka. Z tohto pohľadu je potrebné vnímať aj oprávnenie „zástupcu účastníka“ podať námietky predpojatosti proti sudcovi ústavného súdu prerokúvajúcemu predmetnú sťažnosť, najmä pokiaľ ide o dôvody uvádzané v týchto námietkach. Za takejto situácie preto nemôžu obstať také námietky predpojatosti, ktoré sa týkajú výlučne vzťahu namietaného sudcu ústavného súdu k predsedovi najvyššieho súdu – tento totiž nie je účastníkom pôvodného

konania a nebol ani členom dovolacieho senátu, ktorý o veci rozhodoval (podobne napr. I. ÚS 223/2012, III. ÚS 30/2012, I. ÚS 36/2013, III. ÚS 77/2013, III. ÚS 564/2013).

Pokiaľ ide o námietku predpojatosti týkajúcu sa podania podnetu na začatie disciplinárneho stíhania 23. augusta 2013 predsedom najvyššieho súdu z dôvodu jeho nesúhlasu s výsledkami predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ústavný súd opätovne pripomína, že dôvodom na vylúčenie sudcu/ov nemôže byť jeho/ich postup (a rozhodovanie) v inej veci, v ktorej bol najvyšší súd účastníkom konania. Pri posúdení tohto dôvodu je potrebné vychádzať z právnej úpravy obsiahnutej v § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. Uplatnená námietka jednoznačne spadá do rámca negatívne vymedzených okolností, na ktoré ústavný súd pri rozhodovaní o vylúčení sudcu nemôže prihliadať (podobne napr. III. ÚS 305/2014, III. ÚS 306/2014, III. ÚS 307/2014).

Po preskúmaní predloženého vyhlásenia tretí senát ústavného súdu nezistil také skutočnosti, ktoré by podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde viedli k vylúčeniu sudcov Lajosa Mészárosa a Sergeja Kohuta z výkonu ich sudcovskej funkcie v danej veci, preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku uznesenia.

2. Sudcovi Jurajovi Hováthovi zaniklo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu 4. júla 2014.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) alebo Trestného poriadku.

Podľa § 103 OSP kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 prvej vety OSP ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 107 ods. 1 OSP ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať.

Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ústavný súd konanie v časti týkajúcej sa vyhlásenia najvyššieho súdu o odmietnutí sudcu ústavného súdu Juraja Horvátha pre jeho predpojatosť v danej veci zastavil podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 107 ods. 1 OSP (bod 2 výroku uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2014